

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Ради Оператора
системи електронних платежів
Національного банку України,
протокол від 27 березня 2024 року № 21
Зі змінами
протокол від 22 жовтня 2024 року № 23

**Система електронних платежів
Національного банку України
(версія СЕП-4.1)**

**Загальні правила реалізації стандарту ISO 20022,
спільні для всіх інструментів**

**Частина 7. Реалізація інструменту Forced Debit і розрахунків за
клірингом НПС «ПРОСТІР» за рахунками учасників СЕП в НБУ**

Версія 1.2

на 10 аркушах

2024

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000
Дійсний до:31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

В/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00

ІСТОРИЯ ЗМІН

Дата	Версія	Опис
07.02.2024	1.0	Затверджено за № В/52-0016/16270
27.03.2024	1.1	Додано, що при встановленні лімітів, які ураховують «20 % від надходжень за минулий день», переміщення коштів між ТКР і ТКРМП засобами samt.050 «надходженням» не вважається. Затверджено Радою Оператора СЕП, протокол від 27.03.2024 № 21. Зареєстровано 02.04.2024 за № В/57-0001/39968
Вересень 2024	1.2	Оновлено посилання на стосовні документи. Додано роз'яснення про неможливість виконання початкових платежів учасником у разі від'ємного значення ТКР за результатами клірингу НПС «ПРОСТІР».

СКЛАЛИ

Назва підрозділу	ПІБ
Департамент інформаційних технологій Управління розроблення банківських інформаційних систем	Михайлова В.В. Грибанов О.С. Василенко Т.І. Сорока Н.М.
Департамент платіжних систем та інноваційного розвитку	Задорожна Н.В. Селезньова В.В.

УЗГОДЖЕНО

Назва підрозділу	Посада	ПІБ
Департамент інформаційних технологій	Директор	Нагорнюк В.В.
Департамент платіжних систем та інноваційного розвитку	Директор	Поддєрьогін А.А.

Зміст

1.	Загальні відомості	3
1.1.	Стосовні документи	3
2.	Основні засади.....	4
2.1.	Рахунки в Од і ЦОСЕП	4
2.2.	Хореографія повідомлень.....	4
2.3.	Загальні принципи розподілу суми ліміту / списання між ТКР і ТКРМП	5
2.3.1.	ЛТК	5
2.3.2.	ЛПО.....	5
2.4.	Відображення лімітів у samt.004, samt.010.....	6
3.	Процедура дебетового списання (крім розрахунків за клірингом НПС «ПРОСТІР»).....	6
3.1.	Установлення ліміту	6
3.2.	Перегляд ліміту при переході на новий календарний день	7
3.3.	Власне списання	7
3.4.	Зняття / зменшення ліміту	8
4.	Розрахунки за клірингом НПС «ПРОСТІР»	8
4.1.	Відображення дебетової нетто-позиції за клірингом	9
4.2.	Відображення кредитової нетто-позиції за клірингом	9
4.3.	Використання страхового фонду	9
4.4.	Повернення коштів за дебетовою позицією, якщо кліринг скасовано	10
5.	Дії учасника СЕП з управління ліквідністю в умовах погіршення стану рахунку.....	10

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000
Дійсний до:31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

В/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00

1. Загальні відомості

У даному документі розглядається технічна реалізація в СЕП процедур виконання безспірного списання, стягнення, арешту коштів, правочину на обтяження та договірне списання (далі – «дебетове списання» або скорочено «списання») з рахунку учасника СЕП у Національному банку з урахуванням впровадження миттєвих переказів СЕП. Також розглядаються особливості реалізації в СЕП міжбанківських розрахунків за результатами клірингу НПС «ПРОСТІР».

1.1. Стосовні документи

Терміни, скорочення та умовні позначення наведені в документі «Система електронних платежів Національного банку України (СЕП-4). Загальні правила реалізації стандарту ISO 20022, спільні для всіх інструментів. Частина 1. Загальні поняття та домовленості» і в додатку до нього «Застосування до миттєвого переказу СЕП».

Відкриття і використання рахунку учасника СЕП у Національному банку, різновиди (види) дебетового списання та відповідні процедури визначено в Інструкції про виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті, затвердженій Постановою Правління Національного банку України від 03.03.2023 № 16 (зі змінами) (далі – «Інструкція про міжбанк»).

Загальні принципи обліку розрахунків у СЕП, ведення відповідних рахунків та управління ними наведені в документі «Система електронних платежів Національного банку України (СЕП-4). Загальні правила реалізації стандарту ISO 20022, спільні для всіх інструментів. Частина 6. Управління рахунками. Функціональний опис» (далі – «Управління рахунками») і в додатку до нього «Застосування до миттєвого переказу СЕП».

Функціональний опис і хореографію повідомлень СЕП при здійсненні дебетового списання на рівні «агент-ЦОСЕП-агент» подано в документі «Імплементация стандарту ISO 20022 в Україні. Примусове /безспірне списання та стягнення коштів з рахунку платника, який є агентом, на базі міжнародного стандарту ISO 20022».

Бізнес-модель міжбанківських розрахунків за результатами клірингу НПС «ПРОСТІР» визначена Правилами бухгалтерського обліку операцій платіжних та інших систем Національного банку України, затвердженими Рішенням Правління Національного банку України від 28.03.2023 №119-рш.

Загальна технологія установа лімітів технічного коррахунку в ЦОСЕП у розрізі видів списання, що використовується для забезпечення виконання безспірного та договірне списання, стягнення, арешту коштів, правочину про обтяження, та методологію їх використання визначено в документі "Система електронних платежів Національного банку України. Внутрішня реалізація. Частина 4. Технологічний порядок управління лімітами технічного рахунку" (далі – "Технологічний порядок"), який учасникам СЕП не надається.

Усі повідомлення ISO, що згадуються в даному документі, описано у відповідних специфікаціях. Умови перевірки вхідних повідомлень та коди помилок описано в додатках до цих специфікацій.

Особливості використання зазначених повідомлень Операційним департаментом НБУ визначено в документі «Додаток до специфікації повідомлень ISO 20022 camt.003, camt.004, camt.009, camt.010, camt.011, camt.012, camt.025 (на рівні агент – ЦОСЕП – агент). Особливості використання Операційним департаментом НБУ повідомлень механізму "Управління рахунками" для виконання специфічних функцій Операційного департаменту», який учасникам СЕП не надається.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000
Дійсний до:31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

В/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00

2. Основні засади

2.1. Рахунки в ОД і ЦОСЕП

У Головній книзі НБУ для учасника СЕП відкрито один Рахунок учасника СЕП, на якому ведеться облік усіх переказів, здійснених через СЕП, у тому числі миттєвих. ОД здійснює дебетове списання з цього рахунку безвідносно до того, яким чином власник цього рахунку розподіляє кошти між технічними рахунками ТКР і ТКРМП у ЦОСЕП.

ОД визначає суму списання без урахування розподілу коштів, наявних в Учасника, між двома його технічними рахунками в ЦОСЕП. Сума, доступна для списання в ЦОСЕП, визначається як сума ТКР і ТКРМП.

Водночас ліміти технічних рахунків у ЦОСЕП встановлюються окремо для ТКР і для ТКРМП.

Будь-які кредитові перекази, що виконуються від / на учасника СЕП, не змінюють стану встановлених лімітів у ЦОСЕП. Ліміти змінюються в результаті:

- керування лімітами з боку ОД;
- автоматичного перерахунку лімітів ЦОСЕП при зміні календарного дня (для виду списання, що вимагає накопичення);
- виконання дебетового списання, якщо при цьому відбувалося переміщення коштів з ТКРМП на ТКР (див. нижче).

2.2. Хореографія повідомлень

Для виконання дебетового списання:

- ОД надсилає до ЦОСЕП *camt.011* для встановлення ліміту з вказанням виду дебетового списання та бажаної суми ліміту;
- ЦОСЕП на підставі *camt.011* встановлює ліміти для забезпечення потрібної суми списання на технічному рахунку учасника СЕП у ЦОСЕП (*camt.011*);
- ЦОСЕП залежно від виду списання автоматично переглядає встановлені ліміти при переході на новий календарний день;
- ОД виконує списання (*pacs.010*) та надсилає до ЦОСЕП команду на зняття ліміту (*camt.011, camt.012*);
- ЦОСЕП знімає ліміт.

Коли були встановлені ліміти, але приймається рішення про повернення платіжної інструкції стягувачу без виконання, то ОД надсилає до ЦОСЕП команду на зняття ліміту (*camt.011, camt.012*); ЦОСЕП знімає ліміт.

Примітка. Якщо після виконання списання на виконанні залишаються платіжні інструкції такого самого виду списання, то під словами «зняття ліміту» слід розуміти зменшення величини ліміту на суму виконаної інструкції і його встановлення на суму інструкцій, що залишилися.

Для встановлення ліміту з метою забезпечення списання, власне виконання списання і подальшого зняття / зменшення ліміту ОД подає до ЦОСЕП інструкцію, в якій визначена бажана сума ліміту / списання без розподілу між ТКР і ТКРМП. ЦОСЕП виконує розподіл суми між ТКР і ТКРМП, керуючись нижчевикладеними алгоритмами.

Зазначений набір повідомлень реалізований в СЕП-4.0, а в рамках СЕП-4.1 їх адаптовано відповідно до наявності в ЦОСЕП двох технічних рахунків (ТКР і ТКРМП), що відповідають одному рахунку учасника СЕП в Головній книзі НБУ. При цьому збережено обмін цими повідомленнями виключно за технологією, реалізованою в СЕП-4.0 і описаною в документі «Система електронних платежів Національного банку України (версія СЕП-4.1). Технологія і формати обміну повідомленнями між учасниками і ЦОСЕП» за бізнес-сценаріями 1 і 2 взаємодії

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000
Дійсний до:31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

B/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00

учасника і ЦОСЕП. Технологія миттєвого переказу (бізнес-сценарії 3 і 4) для дебетового списання, розрахунків за клірингом НПС «ПРОСТІР» та управління лімітами не використовуються.

2.3. Загальні принципи розподілу суми ліміту / списання між ТКР і ТКРМП

2.3.1. ЛТК

Коли від ОД надходить інструкція на встановлення ЛТК, то ЦОСЕП намагається спочатку установити ЛТК на максимально можливу суму для ТКР.

- У разі наявності на ТКР достатньої суми ЦОСЕП установлює ЛТК на всю “бажану величину ліміту” на ТКР і не встановлює ліміт для ТКРМП.
- У разі нестачі коштів на ТКР ЦОСЕП установлює ЛТК для ТКР на величину ТКР і після цього встановлює ЛТК для ТКРМП на суму, що дорівнює “бажаній величині ліміту мінус величину ТКР”, але не більше, ніж поточна величина ТКРМП.
- Для того виду списання, для якого ЛТК установлюється на суму списання безвідносно до стану технічних рахунків (це «Арешт коштів іншої установи з визначеною сумою») або з перевищенням стану (це «Безспірне списання за кредитами рефінансування», коли до стану рахунку додається 20 % від надходжень за останній календарний день), для випадку, коли сума ТКР і ТКРМП менше суми ліміту, ЦОСЕП установлює ліміти за таким алгоритмом:

- визначає «нестачу» як (сума ліміта) мінус (ТКР + ТКРМП);
- установлює ЛТК на ТКР на величину ТКР + «нестача»;
- установлює ЛТК на ТКРМП на величину ТКРМП + «нестача»;

і надалі при кожному надходженні на ТКР або ТКРМП аналізує, чи не вистачить на бажану величину ліміту нової суми (ТКР + ТКРМП) з урахуванням нового надходження. Якщо вистачить – то установлює ЛТК на ТКР на суму ТКР, а ЛТК на ТКРМП – на решту суми ліміту.

Відповідно ЦОСЕП, виконуючи дебетове списання, використовуватиме кошти з ТКР у максимально можливій сумі, і тільки разі нестачі коштів на ТКР – забиратиме кошти з ТКРМП.

Це рішення пояснюється таким. На меті ставиться зменшити кількість платежів, які будуть відхилені СЕП внаслідок встановлення лімітів.

ТКР впливає на кредитові перекази, які учасник виконує в офлайновому режимі взаємодії з СЕП і для яких час виконання між учасником і ЦОСЕП (секунди, хвилини) не є критичним. Виявивши, що початкові платежі офлайнового режиму відхиляються в ЦОСЕП через нестачу коштів на ТКР, учасник СЕП не зобов'язаний одразу приймати рішення про безповоротне відхилення платежів і повідомляти відправника. Отже, якщо стан ТКР припиняє приймання в ЦОСЕП кредитових переказів, то учасник може з'ясувати, чи наявні кошти на ТКРМП, і в разі наявності коштів – перенести частину суми з ТКРМП на ТКР (*camt.050*), після чого виконати платежі, що не були виконані через нестачу коштів на ТКР.

Якби ж ліміт насамперед установлювався для ТКРМП, то це одразу впливало б на миттєві перекази, які виконуються в онлайні. Отже, поки учасник не збільшить стан ТКРМП, миттєві перекази від його користувачів одразу бракуватимуться в ЦОСЕП.

2.3.2. ЛПО

Наразі ЛПО встановлюється тільки для тих видів списання, що передбачають повне припинення видаткових операцій з рахунку.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000
Дійсний до: 31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

B/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00

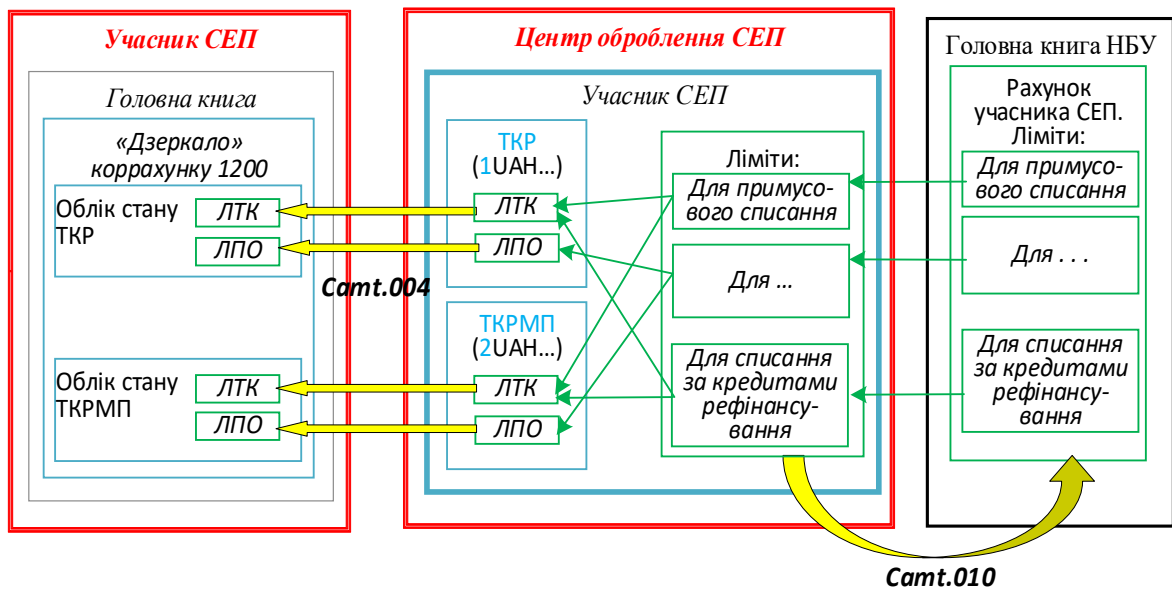
Отже, в разі встановлення ЛПО для рахунку учасника СЕП у ЦОСЕП установлюється ЛПО у величину “-1” і для ТКР, і для ТКРМП.

Якщо ЦОСЕП для виконання списання переміщує кошти з ТКРМП на ТКР, то це не впливає на значення ЛПО.

2.4. Відображення лімітів у camt.004, camt.010

Облік лімітів в НБУ ведеться для кожного учасника окремо:

- в ОД – у розрізі видів списання і відповідних їм типів лімітів;
- у ЦОСЕП:
 - у розрізі видів списання і відповідних їм типів лімітів;
 - підсумкове значення для всіх видів списання за лімітами типу «ЛТК» і за лімітами типу «ЛПО»;
 - зазначене підсумкове значення, розподілене між ТКР і ТКРМП.

ЦОСЕП доводить до учасника ліміти «ЛТК» і «ЛПО» (*camt.004, camt.010*) без розподілу за видами списання, але з розподілом між ТКР і ТКРМП.

ЦОСЕП повертає до ОД інформацію про встановлені ліміти (*camt.010*) у розрізі видів списання, але без розподілу між ТКР і ТКРМП.

3. Процедура дебетового списання (крім розрахунків за клірингом НПС «ПРОСТІР»)

Дебетове списання виконується за умови, що ТКР і ТКРМП після нього мають невід’ємні значення.

3.1. Установлення ліміту

ОД подає до ЦОСЕП *camt.011* з вказанням виду дебетового списання (тобто типу бажаного ліміту) та бажаної суми ліміту безвідносно до стану технічних рахунків у ЦОСЕП.

Якщо цей вид списання вимагає встановлення ЛТК, то ЦОСЕП:

- визначає суму, доступну для встановлення ЛТК, як суму ТКР і ТКРМП, за мінусом вже наявних лімітів вищого пріоритету (див. «Технологічний порядок»);

- якщо цей вид списання передбачає можливість при розрахунку ліміта використовувати 20 % від надходжень на рахунок за останній календарний день, то 20 % беруться від сумарних надходжень на ТКР і ТКРМП за той останній день, за який були надходження хоча б за одним з цих рахунків (при цьому переміщення коштів між ТКР і ТКРМП за допомогою *camt.050* «надходженнями» не вважається);
- розподіляє визначену суму ЛТК між ТКР і ТКРМП згідно з вищезазначеними принципами розподілу суми ліміту.

Якщо цей вид списання вимагає встановлення ЛПО, то ЦОСЕП установлює ЛПО безвідносно до стану ТКР і ТКРМП.

Далі ЦОСЕП:

- установлює визначені ліміти окремо для ТКР і для ТКРМП;
- надсилає учаснику *camt.004* з оновленими величинами лімітів окремо для ТКР і окремо для ТКРМП;
- надсилає ОД *camt.010* з оновленими величинами лімітів для цього учасника, без розбивки на «ліміт на ТКР» і «ліміт на ТКРМП».

3.2. Перегляд ліміту при переході на новий календарний день

У разі встановленого ЛТК для того виду списання, що вимагає накопичення коштів на технічному рахунку учасника СЕП, ЦОСЕП при переході на новий календарний день:

- визначає суму, до якої можна збільшити ліміти залежно від виду списання, на підставі поточного сумарного стану ТКР і ТКРМП;
- визначає нові величини лімітів для кожного виду списання, що наразі застосовується для даного учасника (див. «Технологічний порядок»), і сумарну величину ЛТК для даного учасника;
- розподіляє визначену суму ЛТК між ТКР і ТКРМП згідно з вищезазначеними принципами розподілу суми ліміту;
- надсилає учаснику *camt.004* з оновленими величинами лімітів окремо для ТКР і окремо для ТКРМП;
- надсилає ОД *camt.010* з оновленими величинами лімітів для цього учасника, без розбивки на «ліміт на ТКР» і «ліміт на ТКРМП».

3.3. Власне списання

ОД подає до ЦОСЕП *pacs.010* на визначену суму списання.

ЦОСЕП виконує дане списання тільки тоді, коли сума списання не перевищує сумарний залишок на ТКР і ТКРМП.

ЦОСЕП в одній транзакції:

1) Якщо величини ТКР учасника не вистачає для списання на повну суму, вказану в *pacs.010*, то переносить з ТКРМП учасника на його ТКР суму, якої не вистачає (самостійно формуючи *camt.050*), і відповідно зменшує на перенесену суму (але не більше, ніж встановлене значення ЛТК на ТКРМП) ЛТК на ТКРМП і збільшує ЛТК на ТКР.

2) Списує з ТКР учасника повну суму списання, вказану в *pacs.010*, і зараховує її на ТКР ОД.

Учасник, з якого виконується списання, отримує:

- *pacs.010*, який містить платіжну інструкцію на повну суму дебетового списання з ТКР;
- *camt.054*, що підтверджує списання з ТКР на повну суму, вказану в *pacs.010*;

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000
Дійсний до:31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

В/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00

- якщо відбувалося перенесення коштів з ТКРМП на ТКР, то додатково:
 - **camt.050**, який містить платіжну інструкцію на переміщення коштів з ТКРМП на ТКР, сформовану ЦОСЕП, на суму, що була переміщена;
 - два **camt.054**, один з яких підтверджує списання суми переміщення з ТКРМП, а другий – зарахування суми переміщення на ТКР;
 - **camt.004**, який повідомляє про поточний стан та нові величини лімітів ТКРМП і ТКР.

ОД отримує:

- **camt.054**, що підтверджує зарахування на ТКР ОД повної суми, вказаної в **pacs.010**.

Оскільки перенесення коштів і лімітів з ТКРМП на ТКР не впливає на сумарні величини технічних рахунків і лімітів, що їх ЦОСЕП повідомляє Операційному департаменту, то ЦОСЕП не надсилає додаткових повідомлень ОД про стан технічних рахунків і лімітів учасника за результатами такого перенесення.

Подальші дії ОД з завершення виконання дебетового списання знаходяться поза розглядом цього документу.

3.4. Зняття / зменшення ліміту

ОД подає до ЦОСЕП **camt.011** з вказанням нової (зменшеної) суми ліміту або **camt.012** зі зняттям ліміту повністю.

ЦОСЕП:

- зменшує / скасовує ліміт, що встановлюється для даного виду списання;
- якщо цей вид списання вимагав встановлення ЛПО, то ЦОСЕП знімає ЛПО і з ТКР, і з ТКРМП;
- підраховує суму ЛТК, що залишаються встановленими для цього та інших видів списання (якщо таких лімітів немає, то сума дорівнює 0);
- розподіляє визначену суму ЛТК між ТКР і ТКРМП згідно з вищезазначеними принципами розподілу суми ліміту / списання (якщо визначена сума дорівнює 0, то ЛТК видаляється (обнуляється) і для ТКР, і для ТКРМП).

Далі ЦОСЕП:

- установлює визначені ліміти окремо для ТКР і для ТКРМП;
- надсилає учаснику **camt.004** з оновленими величинами лімітів окремо для ТКР і окремо для ТКРМП;
- надсилає ОД **camt.010** з оновленими величинами лімітів для цього учасника, без розбивки на «ліміт на ТКР» і «ліміт на ТКРМП».

4. Розрахунки за клірингом НПС «ПРОСТІР»

ТКРМП завжди має невід’ємне значення. Якщо суми коштів на ТКР і ТКРМП не вистачає для відображення повної суми дебетової позиції за клірингом НПС «ПРОСТІР», то ТКРМП набуває нульового значення, а ТКР – від’ємного.

Коли ТКР має від’ємне значення, то учасник не має змоги виконувати початкові платежі ні кредитового переказу, ні миттєвого переказу СЕП.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000

Дійсний до: 31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

В/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00

4.1. Відображення дебетової нетто-позиції за клірингом

ОД подає до ЦОСЕП *pacs.010* на повну суму дебетової позиції безвідносно до стану технічних рахунків у ЦОСЕП.

ЦОСЕП в одній транзакції:

1) Якщо величини ТКР учасника не вистачає для списання на повну суму, вказану в *pacs.010*, то переносить з ТКРМП учасника на його ТКР суму, якої не вистачає (самостійно формуючи *camt.050*), в межах поточного стану ТКРМП, і відповідно зменшує на перенесену суму (але не більше, ніж встановлене значення ЛТК на ТКРМП) ЛТК на ТКРМП і збільшує ЛТК на ТКР.

2) Списує з ТКР учасника повну суму дебетової позиції, незважаючи на стан ТКР і можливі встановлені ліміти, і зараховує її на ТКР ОД.

Якщо сумарного залишку на ТКР і ТКРМП учасника не вистачило, то в результаті ТКР набуває від'ємного значення, а ТКРМП – нульового.

Учасник, з якого виконується списання, отримує:

- *pacs.010*, який містить платіжну інструкцію, сформовану ОД, на повну суму списання дебетової нетто-позиції з ТКР;
- *camt.054*, що підтверджує списання дебетової нетто-позиції з ТКР на її повну суму;
- якщо відбувалося переміщення коштів з ТКРМП на ТКР, то додатково:
 - *camt.050*, який містить платіжну інструкцію на переміщення коштів, сформовану ЦОСЕП, на суму, що була переміщена;
 - два *camt.054*, один з яких підтверджує списання суми переміщення з ТКРМП, а другий – зарахування суми переміщення на ТКР;
 - *camt.004*, який повідомляє про поточний стан та нові величини лімітів ТКРМП і ТКР.

ОД отримує:

- *camt.054*, що підтверджує зарахування на ТКР ОД повної суми, вказаної в *pacs.010*.

ОД визначає стан технічних рахунків учасників НПС «ПРОСТІР» за допомогою повідомлень *camt.003* і *camt.004*. Якщо сума ТКР і ТКРМП хоча б одного учасника є меншою, ніж сумарний ЛТК на цих рахунках, то ОД починає процедури відстеження стану рахунку цього учасника СЕП і в разі потреби – задіяння страхового фонду.

4.2. Відображення кредитової нетто-позиції за клірингом

ОД виконує переказ учаснику СЕП повної суми кредитової позиції (*pacs.009*). Цей переказ відображається на ТКР.

4.3. Використання страхового фонду

Якщо потрібне використання страхового фонду для відшкодування від'ємного залишку за технічним рахунком, то перед цим:

- ТКР має від'ємне значення або величину, меншу від суми лімітів, що були установлені для дебетового списання до розрахунків за клірингом НПС «ПРОСТІР»;
- ТКРМП має нульове значення або додатне, якщо після дебетового списання вже відбувалося надходження миттєвих переказів.

ОД визначає суму відшкодування:

- якщо ЛТК немає, то – як величину від'ємного залишку суми (ТКР + ТКРМП);

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000

Дійсний до: 31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

V/57-0001/141765

від 12.11.2024 18:00

- якщо установлений ЛТК, то – як величину, потрібну для того, щоб сумарний залишок на ТКР і ТКРМП став рівним сумі установлених ЛТК.

ОД перераховує суму відшкодування завжди інструментом «Кредитовий переказ» (*pacs.009*), і відповідно ці кошти потрапляють на ТКР.

Зрозуміло, що коли на момент визначення суми відшкодування ТКРМП вже був ненульовим, то в результаті ТКР залишиться від’ємним, тобто переказ зі страхового фонду підніме ТКР тільки до величини “мінус поточний стан ТКРМП” (або в разі наявності ЛТК – до “ЛТК мінус поточний стан ТКРМП”). Для відновлення виконання початкових кредитових переказів Учасник має самостійно перемістити на ТКР кошти з ТКРМП (*camt.050*).

4.4. Повернення коштів за дебетовою позицією, якщо кліринг скасовано

Згідно з Регламентом НПС “ПРОСТІР” (затвердженим Рішенням Ради Оператора НПС “ПРОСТІР” від 23.06.2017 № 57/15/2017, зі змінами), у разі неможливості виконати розрахунки у зв’язку з недостатністю коштів на кореспондентському рахунку учасника НПС “ПРОСТІР” або обслуговуючого банку, Розрахунковий банк (ОД) здійснює повернення коштів з клірингового рахунку на відповідні рахунки тих учасників НПС “ПРОСТІР” або обслуговуючих банків, які за результатами клірингу перебували в дебетовій нетто-позиції.

ОД повертає ці суми завжди інструментом «Кредитовий переказ» (*pacs.009* або *pacs.004*), і відповідно вони потрапляють на ТКР.

5. Дії учасника СЕП з управління ліквідністю в умовах погіршення стану рахунку

Установлення ліміту та виконання дебетового списання погіршує можливості учасника СЕП з виконання початкових платежів кредитового переказу та/або миттєвого кредитового переказу залежно від того, як сума ліміту / списання розподілилася між ТКР і ТКРМП відповідно.

Учасник СЕП виявляє це погіршення таким чином:

- коли для ТКР / ТКРМП змінено ліміти, він отримує *camt.004* з поточним станом лімітів;
- коли виконане дебетове списання, він отримує *camt.054* з підтвердженням відображення суми списання за технічними рахунками (а в разі переміщення коштів з ТКРМП на ТКР за ініціативою ЦОСЕП – ще й *camt.004*) і відповідно може запитати поточний стан ТКР і ТКРМП повідомленням *camt.003*.

Отримавши цю інформацію, учасник СЕП може оцінити ризики припинення виконання початкових платежів для кожного з видів кредитового переказу і відповідно розподілити наявний залишок коштів, не обтяжений лімітами, між ТКР і ТКРМП (*camt.050*).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000

Дійсний до: 31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

В/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00